Valtuutettu Asseri Kinnusen ynnä muiden valtuustoaloite Joensuun kaupungin ilmastotavoitteista ja päästövähennystavoitteista luopumisesta

KV 31.08.2026 § 80

Valtuutettu Asseri Kinnunen jätti 31.8.2026 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen Joensuun kaupungin ilmastotavoitteista ja päästövähennystavoitteiden luopumisesta.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoittaneet myös Jussi Wihonen ja Outi Mara.

Päätös:
Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KH 16.11.2026
1479/00.02.00.03/2026

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 7.9.2026 siirtää valtuustoaloitteen konsernipalveluihin valmisteltavaksi.

Joensuun kaupungin hallintosäännön 114 §;n mukaisesti kaupunginhallituksen on esitettävä vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään viisi valtuutettua, kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi. Aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin viisi valtuutettua, vastauksen antaa kaupunginhallitus suoraan aloitteen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Asseri Kinnusen valtuustoaloitteen on allekirjoittanut kolme valtuutettua, joten vastauksen valtuustoaloitteeseen antaa kaupunginhallitus.

Vastaus valtuustoaloitteeseen:
Valtuutetut Asseri Kinnunen ynnä muut jättivät 31.8.2026 valtuustoaloitteen Joensuun kaupungin ilmastotavoitteista ja päästövähennystavoitteista luopumiseksi. Valtuutetut esittävät, että Joensuun kaupunki luopuu nykyisestä hiilineutraaliustavoitteestaan, kaupungin nykyisistä kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteista, lakkauttaa näihin tavoitteisiin liittyvän erillisen seurannan, raportoinnin ja ohjelmatyön ja keskittyy jatkossa ilmastopolitiikan sijaan kaupungin perustehtävien, talouden, elinvoiman, palveluiden, turvallisuuden ja joensuulaisten sujuvan arjen kehittämiseen.

Kuntien päästöjä lasketaan maantieteellisesti eli päästölaskenta sisältää kaikki kunnan maantieteelliseltä alueelta syntyvät kasvihuonekaasupäästöt. Näin ollen kuntien päästöihin lasketaan kunnan omien päästöjen lisäksi kuntalaisten, yritysten ja muiden alueen toimijoiden päästöt. Tämä menetelmä on vakiintunut Suomen kunnissa ja se koskettaa siten kaikkia ilmastotyötä tekeviä kuntia. Maantieteellinen rajaus kuntien päästölaskennassa on perusperiaate myös erilaisissa kuntien ja kaupunkien ilmastoverkostoissa, jotka asettavat verkostoihin liittyneille kunnille päästövähennystavoitteita. Näin on esimerkiksi HINKU-verkostossa (Kohti hiilineutraalia kuntaa), jossa on Joensuun (KH 11/23/2015 § 451) lisäksi mukana noin kolmannes Suomen kunnista. Joensuu on liittynyt myös kansainväliseen Kaupunginjohtajien ilmasto- ja energiasopimukseen (KH 13.9.2021 § 365), jossa päästöt lasketaan myös kaupungin maantieteelliseltä alueelta. Kuntien päästölaskennassa käytettävä

menetelmä ja sen määrittely tulevat kunnan ulkopuolelta, eikä kunta voi itse vaikuttaa niihin. Yhtenäinen laskentamenetelmä varmistaa samalla, että eri kuntien päästötiedot ovat keskenään vertailukelpoisia.

On totta, että Joensuun kaupungin mahdollisuus vaikuttaa alueen päästökehitykseen on rajallinen. Ilmastonmuutos vaatii kuitenkin ratkaisuksi systeemistä muutosta eli paljon muutoksia yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla. Organisaatioiden, yksityishenkilöiden ja julkisten ja yksityisten toimijoiden on tehtävä muutoksia toiminnassaan ilmastonmuutoksen hidastamiseksi ja myös kaupungin tulee tehdä osansa. Kaupunki voi vähentää suoraan omia päästöjään, mutta sen lisäksi sillä on merkittävä mahdollistava rooli muiden toimijoiden ilmastotyössä. Esimerkiksi asukkaiden mahdollisuudet julkisen liikenteen käyttöön tai talvipyöräilyyn ja siten omasta liikkumisesta aiheutuviin päästöihin ovat riippuvaisia kaupungin julkiseen liikenteeseen ja kunnossapitoon liittyvistä päätöksistä.

Ilmastotyötä tehdään Joensuussa maltillisella resurssoinnilla. Ilmastotyön koordinointiin on varattu yksi henkilötyövuosi. Esimerkiksi Kuopiossa vastaavaa toimintaa toteuttaa kaksi ympäristöasintuntijaa, joiden lisäksi ilmastotyötä ja kestävää kaupunkikehitystä toteuttaa tällä hetkellä kolme hanketyöntekijää. Jyväskylän kaupungilla työskentelee vastaavissa tehtävissä 3 ympäristöasiantuntijaa.

Ilmastotoimenpiteiden toteuttaminen voi vaatia taloudellisia resursseja, mutta toimenpiteitä toteutettaessa arvioidaan niiden kokonaistaloudellisuutta. On myös huomionarvoista, että ilmastotyöllä on mahdollista säästää taloudellisia resursseja. Esimerkiksi uusiomateriaalien käytöllä rakentamisessa on mahdollista säästää luonnon lisäksi rahaa verrattuna neitseellisten materiaalien käyttöön. Lisäksi ilmastotyöhön kuuluu myös ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutuminen. On taloudellisesti kannattavampaa varautua vaikutuksiin ajoissa, kuin toimia reaktiivisesti ja korjata aiheutuneita vahinkoja.

Ilmastotyössä profiloituminen on Joensuun erottautumistekijä. Ilmastotyön edelläkävijyys on tarjonnut kaupungille näkyvyyttä esim. erilaisissa tapahtumissa ja mediassa myös oman maakuntamme ulkopuolella ja kansainvälisesti. Näkyvyys ja suunnitelmallinen ilmastotyö on mahdollistanut myös ulkopuolisen rahoituksen hyödyntämisen kehittämiseen. Vuosien 2015-2025 aikana kaupungin ilmastotyön kehittämiseen liittyvien hankkeiden kokonaisrahoitus on ollut noin 1,6 miljoonaa euroa, josta ulkopuolista rahoitusta on ollut noin 1,1 miljoonaa. Hankkeet olivat pitkään ainut resurssi ilmastotyön edistämiseen. Joensuun ilmastotavoite on ollut Suomen kaupunkien kunnianhimoisin ja sitä toteutettiin hankkeiden lisäksi viranhaltijoiden omien töiden ohessa vuoteen 2021 saakka, jolloin kaupungille palkattiin ensimmäinen ilmastokoordinaattori.

Kaupungin tavoitteena on hakea ensi vuonna European Green Leaf Awards -palkintoa, jolla Euroopan komission palkitsee ympäristötyössä ansioituneita kaupunkeja. Pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen ilmastotyö antaa hyvät edellytyksen palkinnon hakemiselle ja kilpailussa pärjäämiselle. Aiempien suomalaisten voittajakaupunkien mukaan palkinnon saaminen lisää kansainvälistä kiinnostusta kaupunkia kohtaan, mikä taas parantaa mahdollisuuksia suorien EU-rahoitusten hakemisen.

Suunnitelmallinen ilmastotyö mahdollistaa myös edullisempien lainainstrumenttien hyödyntämisen. Esim. Kuntarahoitus tarjoaa edullisempia lainoja kunnille, joilla on ilmastotavoite ja ilmasuunnitelma ja jotka kykenevät saavuttamaan asettamiaan päästövähennystavoitteita. Joensuun kaupunki on hyödyntänyt myös Kuntarahoituksen vihreää rahoitusta, jota myönnetään investointihankkeisiin, joissa syntyy selkeitä ja

mitattavia hyödyllisiä vaikutuksia ilmastolle ja ympäristölle. Ilmasto- ja ympäristönäkökulmien huomioiminen investoinneissa on mahdollistanut siten paremmat laina- ja rahoitusehdot.

Ilmastotyön suunnittelua ja raportointia on kuluvan valtuustokauden aikana kehitetty niin, että se on tuotu osaksi muuta talouden ja toiminnan raportointia. Näin ilmastotyön seurantaa ei tehdä erillisenä prosessina, mikä säästää resursseja ja selkeyttää toimintaa. Toiminnan ja talouden suunnittelu, seuranta ja raportointi on välttämätön osa poikkihallinnollista työtä, jota myös ilmastotyö edustaa.

Ilmastotyöllä ei ole estetty yritysten, asukkaiden tai autoilijoiden toimintaa, vaan kuten kaikessa kaupungin toiminnassa, myös ilmastotyössä tunnistetaan, että kaupungilla on monia intressejä ja ratkaisut tehdään sovittamalla näitä yhteen. Sujuvan arjen, elinvoiman, turvallisuuden, peruspalveluiden ja talouden tavoitteet eivät ole vastakkaisia ilmastotavoitteiden kanssa, vaan toimenpiteiden moninaisia vaikutuksia arvioidaan kokonaisuutena ja valitaan kokonaisvaikutusten kannalta parhaita ratkaisuja.

Valtuuston hyväksymässä konsernistrategiassa on määritelty, että Joensuu on hiilineutraali vuoteen 2029 mennessä ja jatkamme työtä tavoitteen eteen.

Valmistelija: ilmastokoordinaattori

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:
Kaupunginhallitus päättää

antaa Asseri Kinnuselle yllä kirjoitetun vastauksen valtuustoaloitteeseen Joensuun kaupungin ilmastotavoitteista ja päästövähennystavoitteiden luopumisesta ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös: